

Upravništvo: Ljubljana, Pucničeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Inzeratni oddelek: Ljubljana, Pucničeva ulica 5 — Telefon št. 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti Cont. Post. No 11-3118
IZKUPNO ZASTOPNIŠTVO za oglase iz Kt. Italije in tujstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUVENTRO

Izbaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaka mesečno Lir 18,-
za izposredništvo po Lir 22.80.
Uredništvo:
Ljubljana, Pucničeva ulica št. 5, telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.
Rekopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estero:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

111 tankov in 38 oklopnih avtomobilov uničenih

Junaštvo 3. bataljona 61. polka „Trento“ — 22 angleških letal sestreljenih — Potopitev sovražne podmornice

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 27. oktobra naslednje 881. vojno poročilo:
Tudi včeraj je divjala ostra in srdita borba na bojišču pri El Alameinu, kjer se je sovražnik poslužil novih osornih sil z namenom, da bi razbil našo razvrstitev. Nadaljnji 111 sovražnih tankov in 38 oklopnih avtomobilov je bilo uničenih.
V bojih dne 25. t. m. se je po vztrajnosti in junaštvu odlikoval 3. bataljon 61. pehotnega polka „Trento“.
Letalstvo Osi je razvilo živahno delavnost, napadajoč ponovno središča britanskega zaledja. Italijanski in nemški lovci so pri tem sestrelili 15 letal.
Tudi spopadi v zraku nad Sredozemljem so se zaključili z uspehom za naše lovce, ki so sestrelili 7 letal. Eno naše izvidniško letalo se ni vrnilo.
Ena naša podmornica se ni vrnila v oporišče. Družine posadke so bile obveščene.
Neka naša edinica pod poveljstvom korvetnega kapitana Karla Brancie di Apricina je potopila sovražno podmornico.

na mesta v Piemontu in Lombardiji poudarila, da je bilo zadržanje prebivalstva zglede, disciplinirano, mirno in odločno. To potrjujejo sedaj tudi ponosne brzojavke Duceju, ki so jih poslala mesta Milano, Genova, Savona, Bergamo in Torino in iz katerih odseva popolna trdnost italijanske notranje fronte, kakor se je pokazala že preteklo nedeljo ob prvih proslavah 20letnice Pohoda na Rim. Med tem ko imajo barbarski letalski napadi le neznaten učinek, povzročajo na drugi strani vedno večjo povezanost, discipliniranost in odločnost prizadetega prebivalstva. Čigar volja za dosego končne zmage je le še večja, kajti napadi samo poglobljajo sovražstvo proti Angliji in s tem tudi borbeni duh prebivalstva.

Nezlomljiv duh italijanskega naroda

Navdušene in odločne brzojavke Duceju iz severno-italijanskih mest

Rim, 26. okt. s. Duceju so bile poslale naslednje brzojavke:
»Milano. — Zaljen v svoji plemeniti, nadvse omikani duši od sovražnega barbarstva, toda ponosen in soglasen v njega obsodbi, je Milan proslavil v Vašem imenu 20-letnico Pohoda na Rim, ki ga zdaj oborožene sile zmagovito nadaljujejo na vseh bojiščih. Povzdigujoč misel k vsem padlim, poveličuje Milan hrabrost našega vojaka, ki prezirajoč napade na neoboroženo prebivalstvo, uničuje sovražnika v njegovih trdnjavah, tem, kjer je njega uničevanje dokaz kreposti in znak časti. Sovražstvo proti Angliji narašča ter še bolj utrjuje voljo do zmage. Prefekt Tiengo, zvezni tajnik Ippolito, župan Gallarati Scoppa.«

Vsa ta barbarska bombardiranja, katerim je treba pridružiti še napade na poljske bolnišnice, v ostalem samo dokazujejo vojaško nemoč nasprotnika, ki se je zatekel k takšnim metodam samo zato, ker sicer ne more doseči nobenih vojaških uspehov. Ker so vsi njegovi napori na pravih bojiščih zaman, skuša stresti notranjo fronto s pobijanjem neoboroženega civilnega prebivalstva. To svojo brezobzirnost niti ne prikriva več, saj so nekatere najnovejše izjave odgovornih angleških činiteljev, kakor n. pr. izjava Balfourja, da je namen angleških terorističnih napadov vprav ustrahovanje civilnega prebivalstva, čigar moralni odpor je treba stresti. Ta cinčni priznanja, ki jim ni več niti do varovanja videza, predstavljajo najhušo in najbolj neposredno obsodbo barbarskih metod britanskega letalstva.

»Genova. — Znova preizkušena s sovražnim napadom, je Genova proslavila z resnobnostjo in ponosom 20-letnico Pohoda na Rim, zoperstavljajoč anglosaskemu barbarstvu svojo zavedno vednost nadvse omikanega fašističnega mesta. Sovražnik lahko muči telo genovskega prebivalstva, ne more pa ubiti njegovega duha in zlomiti njegove vere. Živel Duce! Viadetti, Borri, Sangermano.«

In kako na vse to odgovarja italijanski narod sam? Z neomajno vero v svoje vekovito poslanstvo odgovarja. Jasno je, da ne bodo mogli tudi ti najnovejši poskusi sovražnika, ki razodevajo samo njegovo slabost, spremeniti položaja. Stratosferski strategiji od onkraj Rokavskega preliva so mislili, da bodo s svojimi terorističnimi napadi presenetili fašistično Italijo v trenutku slabosti, namestu tega pa so naleteli na disciplinirano in mirno prebivalstvo, ki je pripravljeno na vse žrtve in si je trdno gotovo končne zmage. Zato lahko upravičeno rečemo, da je sovražnik na notranjem italijanskem bojišču že dosegel svoj poraz. Vse ostalo bo sledilo in sicer v kratkem.

»Fašistična Savona in Vado Ligure sta bila gotova Vaše plemenite intervencije. Blizu sta vam, Duce, z zvestobo, ki jo poznate, in s ponosom žrtvovanja svojih sinov. Danes je žena iz ljudstva rekla tajniku Stranke: Angleži nas osvežujejo. Te besede izražajo v svoji učinkovitosti spontano splošno čustvovanje. Nad bolečino je sila tega ljudstva, ki je neomajno v svoji vdanosti Domovini. Prefekt Neos Dinale.«
»Po prečuti vojni noči je 80.000 fašistov in meščanov v Bergamu dolgo vzklizalo Vam na veličastnem močnem zborovanju, ki je bilo davi v glavnem mestu mišične garibaldinske in skvadristske pokrajine. Dva krika, ana vera: Duce, zmagali bomo! Inspektor PNF Gatto, prefekt Gianini Trapani, zvezni tajnik sansepolkrist Gallarini.«
»Turinci so proslavljajoč 20-letnico Pohoda na Rim, izpričali svojo vero v Fašizem po bojevnih tradicijah te zemlje in po Vašem povelju: Zmagali bomo! De Vecchi, di Val Cismon, Di Suni, prefekt Ferretti, zvezni tajnik.«

Ze uradna vojna poročila so v zvezi z barbarskimi napadi angleškega letalstva

Prodiranje pri Novorosijsku se uspešno nadaljuje

Pri Tuapseju uničen polk sovjetske pehote — Brezuspješni sovjetski razbremenilni napadi pri Stalingradu

Iz Hitlerjevega glavnega štapa, 27. okt. s. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:
Na ozemlju pri Novorosijsku je napad nemškega pehotnega oddelka privedel po ostri borbi do zavzetja sovražne oklepne postojanke. Na goratem ozemlju severovzhodno od Tuapseja je bila zavzeta sovražna višinska postojanka in je bil pri tem skoraj popolnoma uničen cel sovjetski pehotni polk.
Ob Tereku so nemške in rumunske čete z močno podporo letalstva prešle v napad in so v prvih dveh dneh dosegle znatne uspehe.
V Stalingradu se trdovratni boji po ulicah in hišah uspešno nadaljujejo. Južno od mesta je sovražnik obnovil brezuspješne razbremenilne napade, ki so bili s krivimi izgubami odbiti. Letalstvo je tudi ponovno uspešno bombardiralo sovjetski cestni železniški in vodni promet. Več transportnih vlakov je bilo razdejanih in v zapadnem delu Kaspijskega morja so bili ena petrolejska ladja in 8 trgovskih ladij zažgane ali močno poškodovane.
Dne 26. oktobra je sovjetsko letalstvo v silovitih letalskih borbah in v ognju protiletalskega topništva izgubilo 60 letal. Stiri lastna letala pogrešamo.
Bitka v Egiptu se z nezmanjšano silo nadaljuje. Sovražnik je večer z močnimi svežimi silami zamenjal skušal prodreti postojanke nemško-italijanske oklepne vojske. Zepet je bilo uničenih 111 oklopnih bojnih

voz in 38 oklopnih avtomobilov. Nemško-italijanske letalske sile so v vedno močnejših ponovnih napadih bombardirale prometne zveze sovražnika v zaledju.
V letalskih bitkah je nemško in italijansko letalstvo nad severno Afriko in Sredozemskim morjem sestrelilo 16 sovražnih letal.
Nad južno Anglijo je nemško letalstvo izvedlo včeraj obsežne napade na industrijske in tovarniške naprave.

Neprestani hudi udarci Anglosasom in boljševikom

Rim, 26. okt. s. Ponedeljski listi poročajo v svojih člankih na prvi strani, kako važen je novi veliki uspeh nemških podmornic v vodah sovražne plovice. Tisk naglašava predvsem dve izredno važni dejstva: 1. da je bilo 16 sovražnih ladij skupno 104.000 tonami potopljenih kljub skrajno slabemu vremenu, ki vlada sedaj na vseh morjih; 2. da je operativno območje, v katerem so nemške podmornice dosegle to zmago, gigantске razširjenosti.
Včerajšnje izredno vojno poročilo poudarja »Zwölftuhr-Blatt«, omenja šest različnih prizorišč operacij, kjer podmorniško orožje osi deluje s popolnim uspehom, namreč od Capetowna do Severnega ledenega morja. »Völkischer Beobachter« piše, da so Američani, ki so pretekli dni pravljali o vojni na morju, prezagodali preokovali, da se bo ta mesec zaključil za njihovo mornarico z razmeroma ugodno

20 let fašistične Revolucije

Dvajsetletnico Pohoda na Rim obhaja ves italijanski narod z neomajnim zaupanjem v Duceja in z nezlomljivo vero v zmago

Fašistična Revolucija pomeni začetek nove dobe ne le za Italijo, temveč za vso Evropo. Ni ga polja javnega udejstvovanja, kjer ne bi fašizem postavil novih smernic, pomel s starimi predsodki, odstranil okorelih navad ter odkazal življenju nova pota. Ducejev pohod na Rim je treba primerjati s činom junaka, ki je svojemu narodu razbil verige, uklepajoče ga v mrtvilo, nato pa je blagoslov rešilne misli razširil po vsem svetu ter povsod oplodil narode, upirajoče se nasilju zastarele demokracije.

Zmaga, ki so jo v Versaillesu popačili ter odpravili Italijo z bednimi drobtinicami za vse nje žrtve in napore, ni mogla zadovoljiti italijanskega ljudstva. Pravega izraza temu nezadovoljstvu je dal Mussolini, ko je l. 1919. ustanovil Fašijo bojevnikov ter ž njim zbral okoli sebe vse zdrave in žive sile Italije. Dragocena je bila ta ustanova pred vsem iz tega razloga, ker se nova zveza ni omejila na pasivno nejevoljo, marveč je z izrednim razmahom dala italijanskemu narodu pogon in pravec, ki ga je moral ubrati, ako se je hotel rešiti versajskih spon.

Tri leta ogorčenih borb so obeleževala zmagoslavni razvoj Fašizma, ki je postal last vsega naroda, in po treh letih že je združena sila naroda pod Ducejevim vodstvom krenila, da si vzame, kar ji je šlo zaradi njene požrtvovalnosti, nesebičnosti in čistega domoljubja. Po sestanku v Napoliju, kjer je Mussolini jasno in kratko zahteval za svoj pokret nedeljeno oblast, je prišlo 28. oktobra 1922 do dejanske izvršitve te zahteve. Na poziv Duceja so se z vseh strani dvignili fašistični bojevniki, da doslovno izvrše Ducejev nalog. Večno mesto je zadobilo nov obraz pod pritiskom navdušenih bojevnikov, ki jih je prevečala Ducejeva misel, predstavniki starega ustroja so se razbežali, krmilo države pa je prešlo v čvrste roke, ki so državni ladji takoj odkazale nov pravec ter jo povedle na pot dela, požrtvovanja, slave in zmage.

Globoke in važne so reforme, ki jih je izvedlo fašistično razdobje. Vse te zdrave izpremembe so okrepile Italijo, zbrale narod pod liktorskim znakom in pod enotnim vodstvom. Pokazalo se je, da povezanost Duceja z narodom ustvarja čudeže, da njegova borbena dalekovidnost ruši vse ovire in blodne utvare. Nikoli ni bil kak narod tako tesno povezan s svojim voditeljem, kakor sta bila in sta povezana Mussolini in Italija, nikoli pa tudi ni kak voditelj tako stoodstotno izpolnil vseh danih obljub, kakor je to storil Duce.

Pred oči doraščajočega pokolenja so rastle kakor pričarana iz zemlje velika dela. Dosledno se je v teh dvajsetih letih uresničeval duh Ideje in Duce je budno pazil, da sveti

ogojen dela ne poneha nikoli niti za trenutek. Zato italijanski narod, priča dvajsetletnega trdega, toda nadvse uspešnega dela, z neomajnim zaupanjem v svojega Duceja obhaja znamenito dvajsetletnico, bolj ko kdajkoli uverjen v dokončno zmago v tej največji vseh vojn, v katero je vstopil za boljšo bodočnost svoje Domovine in vse Evrope. Po zaslugi Duceja in Fašizma je bil duhovno in materialno za njo vsestransko pripravljen in je zato njegova vera v zmago enako nezlomljiva, kakor je nezlomljiv duh italijanskega naroda.

Bratstvo v orožju

Nemški tisk o konstruktivnosti Ducejeve politike ob 20-letnici Pohoda na Rim

Berlin, 27. okt. s. Proslava 20letnice Pohoda na Rim je še nadalje predmet največjega zanimanja tukajšnjih listov. Pod šestkolonskim naslovom prav »Zwölftuhrblatt« med drugim, da je svet takoj, ko so zmagovite fašistične falange pod vodstvom Benita Mussolinija vkorakale v Rim, razumel, da Evropa nikakor nima namena, odreči se svojji bodočnosti, temveč je nasprotno trdno odločena preroditi se v novo življenje. To je tudi pravi globoki pomen bratstva v orožju, ki spaja danes fašistično Italijo in narodnosocialistično Nemčijo, kajti zgodovine preroda nemškega naroda pod znaki narodnega socializma ni mogoče pisati brez upoštevanja Pohoda na Rim, ki ga je izvršil Mussolini. Energična dinamika fašizma, nadaljuje berlinski list, je izpremenila Italijo ob tej zmagoslavni 20-letnici v vojaški narod, prežet z revolucionarno Idejo in poln konstruktivne miselnosti in največjem in najlepšem smislu te besede. Danes se bolj kakor kdaj prej vidijo sledovi te modre politike Duceja, čigar konstruktivni značaj je znal dati Italijanskemu narodnemu življenju vzpenjajoč se ritem, kakršnega si prej ni bilo mo-

goče zamišljati. Morala italijanskega naroda je danes prav tako visoka, kakor je bila včeraj, kajti fašizem je narod naučil, da se bori in da vztraja v borbi za boljše usodo domovine in za končno zmago, ki ne more izostati. To dejstvo zelo visoke moralne vrednosti so v najnovejšem času potrdili tudi dogodki: ob bombardiranju italijanskih mest, s katerim so Angleži na barbarski način mislili zlomiti odpor italijanskega naroda, kakor že ob priliki napada na Nemčijo, ko so si utvarjali, da bodo mogli streti odpor nemškega naroda iz vseh prizadetih mest, poudarja list z obudovanjem, je Duce prejel brzojavke, v katerih mu prebivalstvo obnavlja s ponosom svojo nezlomljivo zvestobo fašizmu in njegovim voditeljem, Italijani so trdno odločeni, da prispevajo k zmagi velikega domovinskega ideala, čeprav bi zahteval žrtve in ne lahka odrekovanja.

Listi »Zwölftuhrblatt«, »Deutsche allgemeine Zeitung«, »Völkischer Beobachter« in »Lokalanzeiger« z obudovanjem komentirajo junaško zadržanje prebivalstva bombardiranih italijanskih mest in pripominjajo, da so Angleži s svojimi barbarskimi napadi še bolj razvneli sovražstvo Italije, Nemčije in vse Evrope proti sebi. Danes se nemški narod, zatrjujejo omenjeni listi, čuti še bolj vezanega na italijanskega po čustvih prijateljstva in vzajemnosti, ki označuje zavezništvo obeh velikih narodov.
V naslovu čez več kolon »Skvadristi, ki so postali ministri, objavila »Völkischer Beobachter« že napovedani tretji članek ob 20letnici, posvečen zunanemu ministru grofu Galeazzi Cjanu, čigar osebnost jasno podaja in silka dragoceno njegovo delovanje v stranki, v vladi in v njegovi sl. jaini karieri od časov junaškega skvadrizma do danes.

Vojni invalidi ob 20 letnici Revolucije

Rim, 26. okt. s. Izvršila skupščina združenja vojnih invalidov, ki je bila sklicana pred obletnico Pohoda na Rim, je sprejela naslednjo resolucijo:
Invalidi Italije se ob 20-letnici Revolucije, ki sovpada z odločnim trenutkom v vojni, spremljajoči duha in tudi zemljevid sveta v tem smislu, da edinstvo in solidarnost stopata na mesto egoizma in privilegija, spominjajo, da je Fašizem povzel protest vojakov, ki so imeli na bojišču za tovariša Vodjo, kateremu so se zaupali po zlaganem miru, zagotavljajo čistost, ki ma zopet prispodobo in krvi idealnih razlogov, katere je mladina vzljubila in narod prepričala. Pozdravljajo v trdni veri mlade, ki so tako krepostno služili in branili državo in bodo imeli po zmagi pravice bdeli nad njeno usodo.

Proslava 20-letnice v Zagrebu

Zagreb, 26. okt. s. V državnem gledališču v Zagrebu je bila svečano proslavljena 20letnica fašistične revolucije. Proslavo je organiziral šef fašistične delegacije pri ustaškem gibanju nacionalni svetnik Balestra. Prišli so minister Casertano in vsi ostali zastopniki italijanskih oblasti v Zagrebu, predstavniki vlade in ustaškega pokreta, predstavniki diplomatskega zbora ter številna množica italijanskih, hrvaških in nemških tovarišev. Godba Črnih srajc bataljona »M«, ki se nahaja v Zagrebu, je zaigrala narodne himne in po počastitvi prapora je sledil obred fašističnega nabora, nakar so zadoneli zvoki pesem revolucije ob ovacijah Kralju in Cesarju ter Duceju. Svečan govor je imel generalni konzul Carino, ki so ga navzoči sprejeli z navdušenimi pozdravi in vzklili vladarju, Duceju in italijanskim Oboroženim silam ter zaveznikom. Na trgu pred gledališčem je minister Casertano nato pregledal bataljon »M«, ki je defilirao z rimskim korakom, ustaške oddelke in oddelke hrvaške vojske ob živahnem odobravanju množice. Generalni tajnik ustaškega pokreta je čestital šefu fašistične delegacije, nakar se je poklonil italijanskemu veleposlaniku ministru Casertanu.
Vsi listi objavljajo ob 20letnici Pohoda na Rim svečane članke in dolga poročila o delu fašističnega režima, poudarjajoč med drugim zlasti nedavne ukrepe na socialnem področju.

V Spalatu

Spalato, 26. okt. s. Z resnobnim in svečanim obredom je Spalato proslavil 20letnico pohoda na Rim. V občinskem gledališču, ki so ga do zadnjega kotička napolnili zastopniki oblasti, hijerarhi in zastopniki organizacij Stranke, je Zvezni tajnik Ferruccio Cippi poveljeval zgodovinski dan s ponosnimi besedami in obudil spomin na žrtve fašističnih mučencev, ki so na ozemlju Dalmacije ovekovečili svoje življenje v protiboljševiški borbi. Govor Zveznega tajnika je zbudil dolge vzklize Duceju in gorečo manifestacijo za oborožene sile fašistične Italije. Po svečanosti se je pričelo v krajevni skupini nabiranje darov za borbe in za zimsko pomoč.

Resno stanje kralja Kristijana

Kodanj, 26. okt. s. Zdravniki, ki zdravijo kralja Kristijana, so ugotovili, da je vladar obolel za pljučnico in je zaradi tega njegovo stanje resno.

Angleži obstreljujejo francoske kmete

Pariz, 27. okt. s. Angleška letala so napadla z bombami in strojnimi Francoze, ki so delali na polju pri Amiensu in Fecantu, ter so skušala bombardirati vlake in železniško progo. Med civilnim prebivalstvom so bili mrtvi in ranjeni.

Poslanica Zveznega Tajnika četam

Ob priliki Dvajsetletnice Pohoda na Rim, je Zvezni Tajnik naslovil četam, ki delujejo v Sloveniji, v imenu Črnih Strajk Zveze v »prvi črti« naslednjo poslanico:

Tovariši!

Na ta dan, posvečen duhovni in gmotni obnovi domovine, ki je dobila na krvavi predvečer bodre razloge za svoje junaško dozorevanje, se spominjamo s ponosom onega bojevitga začeta, ki je bil od zagona revoluciji, stremeci po zgodovinski dedščini Naroda.

Pri današnji svečanosti, ki slavi prarodne sile plemena, zbudene od fašističnega prostovoljstva, se obrača naša prva ganjena misel slavnim falangam Padlih, ki so s svojo skrajno žrtvijo posvetili vero posameznika in občestva, ter inponujoči množici tovaršev, ki v vojni soli — na kopnem, na morju in v zraku — potrjujejo nesmrtno vrline rimske in fašistične omike.

Dvajsetletnica Pohoda na Rim nas je našla v odločilni borbi proti predstavnikom komunistične zablode, ki desetletja ograja osnove naše duhovne, politične in družbene celote.

Naša nas je v orožju, obsijane s stoletno usodo omike, drhteče v isti kristalno čisti veri, sovražne vsakemu mlačnemu kompromisu, stremeci za neizpremenljivo gostovostjo proti oboroženim rešitvi tega spopada, ki bo svetu še enkrat potrdil pravičnost naše stvari.

Na konicah bajonetov nosimo nedotaknjeno in slajno zavestno obljubo Zmaga. Živela Italija! Živio Duce!

Zvezni Tajnik:

ORLANDO ORLANDINI, s. r.

Pomen fašistične revolucije za razvoj italijanskega narodnega gospodarstva

Berlin, 25. okt. s. O osnovnem pomenu, ki ga je imela delovna karta v razvoju italijanskega gospodarstva, se obširno bavi gospodarski urednik lista »Völkischer Beobachter« v posebnem članku na tretji strani. Po ugotovitvi, da je fašistična revolucija kakor na ostalih področjih nacionalnega udejstvovanja globoko spremenila tudi gospodarsko življenje Italije, piše, da bodo sadovi tega dela vidni v celoti po sedanjih vojni v okviru gospodarstva nove Evrope. Nato opisuje pisec doseženo pot fašističnega gospodarstva in doslej dosegene uspehe. Sedanja italijanska gospodarska struktura, ugotavlja nemški novinar, se ne more niti od daleč primerjati z ono iz l. 1922 tako glede praktičnih pogledov kakor glede ideoloških. Pred prvo svetovno vojno in zlasti pred pohodom na Rim je imel italijanski narod zelo majhne možnosti za delo. Mednarodni kapitalizem je v najširšem smislu besede izkoristil italijansko delo na vseh področjih in Anglosasi so smatrali Italijo za deželo hotelirjev, ki morajo živeti od tujkega prometa. Mussolinijev Italijo pa prešinja duh dela in tehnike, kjer je dosegla nove cilje in vedno bolj zavajanja vredne napredek. Fašizem je plodno združil vrednote na vseh področjih udejstvovanja ter jih je uporabil in ojačil v skladu z značilnostmi zahtev države. Skoraj v skoku je fašistično revolucionarno gibanje dvignilo Italijo na raven velikih modernih narodov, ki imajo pomen v zgodovini dvajsetega stoletja. Z vzgojo italijanskega delavca je fašizem ustvaril pogoje za reorganizacijo nacionalnega narodnega gospodarstva, katerega je najmoderneje razvil. Brez fašistične revolucije bi se italijansko gospodarstvo neizprosno zamočvirilo. Tako zvane demokracije države in zlasti Amerika so odklanjale italijanske delavce, na drugi strani pa je prebivalstvo stalno narasčalo in potreben je bil nujen izhod. Dokaz zdravega političnega instinkta italijanskega naroda je dejstvo, da je takoj po vojni razumel, da bi narod propadel tudi v gospodarstvu, ako bi se nadaljevali stari parlamentarni sistemi. Mussolinijevski politični ideal, ki je navdahnul vsa ostala revolucionarna gibanja mlade Evrope, je rešil Italijo pred neizbežno gospodarsko krizo, katere posledice bi bile zlasti danes katastrofalne. Delovna karta, ki obsega vsa določila za urejanje obširnega gospodarstva na tem področju, je eden izmed najmočnejših instrumentov fašistične revolucije in najprimernejše sredstvo v dogodkih, s katerimi je nastala velika imperialna Italija. In ker je delovna karta dokument zgodovinskega pomena, jo lahko smatramo, pravi pisec v zaključku, kot ofenzivno odločilnega pomena proti uboštvi. Italija se bori danes v tej vojni tudi za to, da pride do bogastev, do katerih ima pravico, in ko bodo vsa ta stremeljenja ustvarjena, bo delovna karta postala bolj kakor kdaj sveta italijanskemu narodu, kajti v gospodarskem sistemu bogastva bo imela posebno važnejšo in širšo nalogo kakor so sedanje.

Berlin, 25. okt. s. V tretjem članku o 20letnici fašizma, objavljenem v »Naziönl-Zeitung«, poveljuje prof. Werner Ducev, v delo v prid delavskih množic. To niso imele, poudarja pisec, pod prejšnjimi demokratskimi in marksističnimi režimi nobene pravice. Nič se ni menil za njihov blagor in niso uživali dobrotnega socialnega skrbstva. Potrebno je bilo, da je stopila na plan osebnost, ki se zaveda cilja in ki ima zadostno silo, da ga doseže. Previdnost je dala Italiji moč, ki je spoznal škodo razrednega boja, katerega je nadomestil s prostovoljnimi sodelovanjem vseh. Mussolini je rešil socialno vprašanje z veličastnim zakonodajnim činom delovne karte, s pomočnimi in drugimi ustanovami v prid delovnih razredov. S tem je ustvaril socialni mir, ki je zajamčen s korporativno državo.

»Naziönl-socialistische Landpost«, glasilo nemških poljedelskih organizacij, razpravlja o delu fašizma v 20 letih za zboljšanje poljedelstva v Italiji in ojačenje poljedelske proizvodnje. Z bitko za žito in drugimi številnimi ukrepi, kakor z melioracijami, je fašizem dosegel uspeh in zagotovil prehrano Italije na trdni osnovi.

Ustahovalni napadi angleškega letalstva ne bodo zlomili duha italijanskega naroda Balfourjeva izjava je prikrito priznanje angleške vojaške nemoči

Berlin, 26. okt. Ustahovalni napadi britanskega letalstva na lombardski in ligurski mesta dokazujejo, kakor soglasno ugotavlja berlinski tisk, da glavni cilj, ki ga je s tako surovo prostodušnostjo naglasil večerj podtajnik britanskega ministrstva za letalstvo, ni bil in ne more biti dosežen. V Milanu, v Genovi, v Savoni in v Novari se je ljudstvo ponašalo edino: mir, red in pogum, ki ga je javnost očitovala, kažejo, da niti najučinkovitejše sredstvo, ki ga je napovedal Balfour, ne more in ne bo nikoli moglo omesti duha italijanskega civilnega prebivalstva.

V Nemčiji kakor v Italiji je notranja fronta granitno krepka. Pokazalo se bo, da je Churchill napravil hudo psihološko napako, ko je odredil ustahovalne napade prav na dneve pred 20letnico fašistične revolucije. Značilno je, kar o tem poroča »Deutsche Allgemeine Zeitung«: »Nemški narod se živo sodeležuje proslav 20letnice in p-hoda na Rim. Malo je bilo ljudi izven Italije, ki bi bili pred 20 leti razumeli in pojmali vso daljnosežnost dogodka. Smelo Mussolinijevu podjetje je iznenadilo demokratski svet, ki je smatral tako pot do oblasti kot popolnoma nemogočo. Ti ljudje velikega dogajanja niso smatrali za resno, meneci, da gre samo za nekaj svojevrstnih zaključkov te notranje krize kakršno so prestali mnogi evropski narodi po vojni. Ti ljudje niso razumeli Mussolinija. Pohod na Rim ni prinesel na oblast samo novega režima, marveč je pomenil začetek revolucije na polju italijanske notranje in zunanje politike.

Fašistična ideja, ki jo je proglasil Duce, je vsebovala zahtevo, da postane Italija veliko in močeno cesarstvo, ter je v svojem zarotku vsebovala zahtevo po novem redu v Evropi pod vodstvom osi. Udeležba Italije v vojni je pomenila logičen razvoj fašistične ideje, kajti samo vojna je lahko uresničila prave življenjske interese Italije, ki jih je Anglija po abesinskem spopadu priznala samo na videz, čakala pa je vedno pripravljeno trenutka za osvežo. Okoliščina, da skušajo Angličani sedaj motiti velike proslave 20letnice z ustahovalnimi poleti, pa pomeni neprostovoljno priznanje zgodovinske važnosti pohoda na Rim.

Londonski tisk podčrtava tesno zvezo med novo ofenzivo v Egiptu in med obletnico 28. oktobra. Temu se ni čuditi, kajti med vsemi italijanskimi manifestacijami se

Tovariški dar bojevnikom

Tovariš Arturo Raitano, ravnatelj Instituta za nadzorstvo in obrambo prihrankov ter zavoda za kredit je poslal Zveznemu tajniku tudi v imenu uradnikov istega zavoda vsoto Lit 225, da počasti 20 obletnico pohoda na Rim.

Zvezni tajnik je namenil vsoto podpor-nemu skladu bojevnikov.

Nove članske izkaznice Dopolavora

Pokrajinski Dopolavoro sporoča:

Z dnevom 28. oktobra XXX zapade z vsemi učinki veljavnost članske izkaznice Dopolavora, ki je bila izdana med letom slovenskim državljanom Ljubljanske pokrajine.

Zaradi tega se od 29. oktobra XXI. dalje nobeden izmed vpisanih leta XX. ne smatra za člana organizacije Dopolavora.

Kdor želi obdržati članstvo za leto XXI, mora predložiti novo prošnjo.

Potrebnimi formulirji se lahko dobe pri pokrajinskem Dopolavoru ali pri podrejenih občinskih Dopolavorih kakor tudi pri tajnikih javnih uradov ter ravnateljstvih podjetij.

vajo pravi pravcati vojaški cilji. Napadi na industrijske cilje, pravi Balfour, prihajajo v poštev šele v drugi vrsti. Ihtiti ti so neizmerno nevarnejši za britansko letalstvo kakor pa bombardiranje brezzaščitnih civilnih bivališč.

Kapetan Balfour, pravi diplomatski sodelavnik Scherlovega koncerna, je brez ovinkov priznal, da je Anglija brez moči proti vojaškim silam osi. »Pokažite mi drugo pot,« je dejal Balfour. Te besede so dragoceno priznanje. Velika Britanija se dobro zaveda svoje nemoči na vojaških frontah osi, prav zato pa skuša točilo po notranji fronti obeh osnih velesil. Sedaj je stvar nemškega in italijanskega prebivalstva, da se pokažeta takisto neustrašeni kakor njihovi frontni. Na frontah so se izjalovile vse britanske nade, sedaj bo notranji fronti pripadla čast, da bodo temeljito uničene vse angleške nade na zrušitev moralnega odpora.

Ako se angleškim vojakom ni posrečilo, da bi bili prodrli kje, tem manj se bo posrečilo zločincem,« nadaljuje poluradni berlinski pisec, »ki so sedaj začeli bombardirati celo ozemlje nezasedene Francije. Ako se britanski vojski ni posrečilo pridobiti srca bivših zaveznikov, bodo to še manj mogli razbojnik britanskega letalstva, niti surovi napadi po načinu napada na Madagaskar ali oni napadi, ki jih pripravljajo vrhovno poveljništvo Anglosasov. V ostalem je admiral Darlan o priliki svoje inspekcije v zapadni Afriki o tej stvari podal zelo jasne izjave ter je dal razumeti, da bi novi britanski napadi lahko rodili silno neugodne posledice. Morda pa pomenijo novi poleti proti mestom severne Italije, zaključuje pisec, otvoritev tako zvane druge fronte, ki je bila že tolikokrat žalostno objeljena boljševikom. V tem primeru bo po vsej verjetnosti Stalin doživel grenko in grozno razočaranje.

Nemški pisec se ob koncu bavi tudi z britansko ofenzivo v Egiptu in pravijo, da je še prezagledati podatki kakršnokoli dokončno sodbo. Nemčija pričakuje dogodek z zaupanjem in vedrostjo v zavesti, da bo tudi konec tega podjetja le potrdil priznanje nemoči, ki ga je naznačil v svojih besedah britanski podtajnik za letalstvo Balfour. (Piccolo)

Prvi japonski letalski napad na angleška oporišča v Indiji Bombardiranje letališč v Chittagongu in Tinsukiji

Tokio, 26. okt. s. Japonski glavni stan objavlja, da so japonske letalske sile večerj nepričakovano napadle sovražna letalska oporišča v Tinsukiji in Chittagongu. Med tem napadom so bila sestreljena štiri sovražna letala in bržkone še peto, 39 sovražnih letal, in sicer 18 velikega tipa, pa je bilo uničenih na tleh. Eno japonsko letalo se ni vrnilo. Oporočje Tinsukija je v Assamu, 380 milj severno od Mandalaja. Pristanišče Chittagong je v Bengalskem zalivu, 270 milj zapadno od Mandalaja.

Tokio, 26. okt. s. V današnjem rednem vojnem poročilu javljena bombardiranja niso prizadela samo oporišča in sredstva, s katerimi se je sovražnik pripravil za ofenzivo, temveč so še mnogo važnejša, ker so japonska letala prvič bombardirala kontinentalno Indijo. Napad na Chittagong je vojaško važen, ker je mesto skoraj v sredini Bengalskega zaliva in obvladuje usta Gangsa in ker z njegovega letališča, ki so ga japonske bombe zadele v polno, letala lahko manj kakor v pol ure dosežejo Kalkuto in Dako. Bombardiranje dokazuje, da je angleška sila, ki se je že zrušila na Malaji in v Birmi, dobila prvi udarec v Bengali, eni izmed devetih pokrajin, ki so tvorile imperij in kjer se je porodila indijska ideja za neodvisnost.

Tokio, 26. okt. s. V pooblaščenih krogih izjavljajo, da je bil večerj napad japonskih letalskih sil na sovražnikova oporišča v vzhodni Indiji najvažnejši od pričetka sovražnosti. Anglosasi so skupno s Cungkungom skušali ponovno ovirati japonsko obnovitveno delo v Birmi z letalskimi napadi, ki so bili usmerjeni z oporišč v Tinsukiji in Chittagongu. Japonske sile so morale reagirati na sovražne napade na neoboroženo prebivalstvo in večerj napad je pravična represalija. V istih krogih se doznava, da je general Stilwell pretekle dni odletel v New Delhi, da bi inspiciral čungkingške kitajske sile, ki so razmeščene ob meji zapadne Indije.

Ameriški porazi pri Salomonskem otočju

Lizbona, 26. okt. s. Londonski »Times« razpravlja o položaju na Pacifiku in po vsej dolgi uvodnici novemu japonskemu izkrcanju na Guadal Kanaru. List trdi, da se je s tem dogodkom začela nova tipična faza v bitki za Salomonske otoke in da je razvidno iz uradnih izjav ameriške admiraličete, da so zavezniški sedaj na tem področju v defenzivi. »Times« zaključuje, da bo od uspehov bližnje bitke odvisen bodoči razvoj dogodkov na celotnem pacifiškem bojišču.

Buenos Aires, 26. okt. s. Po obvestilih iz Washingtona je treba smatrati imenovanje

Gospodarstvo

Nova organizacija denarnih zavodov v Ukrajini

Komaj dobrega pol leta je pretéklo, odkar je bila v Ukrajini ustanovljena nova organizacija denarnih zavodov in že ima Ukrajina poleg Ukrajinske novčanične banke s 10 podružnicami še vrsto tako zvanih gospodarskih bank s 300 podružnicami in ekspoziturami, ki so združene v centralni gospodarski banki za Ukrajino v Rovnu. Ravnatelj te Centralne gospodarske banke za Ukrajino dr. Schmidt opisuje sedaj v nemški reviji »Bank« ustroj novo ustanovljenih denarnih zavodov in pravi med drugim naslednje:

Centralna novčanična banka za Ukrajino je pričela poslovati 1. junija in skrbi sedaj po izvršeni zamenjavi rubljev v nove ukrajinske bankovce karbovance, za potrebe gotovinskih plačil v novih bankovcih. Skoro istočasno so bile v vseh važnejših krajih državnega komisariata Ukrajine ustanovljene tako zvane gospodarske banke kot javnopravni denarni zavodi, ki vsršijo tako funkcije bank kakor tudi funkcije hranilnic. Te gospodarske banke so prevzele tudi nekatere ostanke prejšnjega sovjetskega bančnega aparata. Samostojne gospodarske banke so bile ustanovljene v 21 najvažnejših gospodarskih središčih Ukrajine. Vsaka teh gospodarskih bank ima po dva nemška strokovnjaka, medtem ko predstavljajo ostalo osebe skoro izključno domače moči. Največji od teh novih zavodov za posluje je sedaj okrog 1500 nameščenec.

Po preobraditvi prvotnih težkoč je razmeroma naglo uspelo spraviti v tek brezgotovinski plačilni promet. Kakor bankovci so tudi vsi formulirji dvojezični. Zaradi obsežnosti dežele so bile ustanovljene tri klirinške centrale s sedežem v Rovnu, v Kijevu in Djeopetrovsku, v podeželskih krajih pa imajo gospodarske banke svoje podružnice. V prvih mesecih obstoja gospodarske banke niso mogle plačevati obresti na vloge v tekočem računu in so celo računale 1% prometne provizije. Sedaj pa plačujejo že obresti v višini kakor v Nemčiji. To je pripomoglo k bistvenemu povečanju vlog. Žirovne in hranilne vloge izvirajo predvsem od raznih kmetijskih in gospodarskih podjetij, ki jih vodijo komisariji za račun ukrajinskega komisariata. Cisti hranilni posli se šele pričenjajo razvijati. Gospodarske banke so pričele izdajati hranilne knjižice v obliki hranilnih kart. Tudi ukrajinski delavci, ki delajo v Nemčiji, lahko svoje prihranke nalagajo pri teh ukrajinskih bankah na ta način, da kupijo posebne hranilne znamke in jih lepijo na hranilno karto, ki jo potem predložijo gospodarski banki svojega okrožja.

V prvih mesecih obstoja banke niso imele večjih možnosti za nalaganje svojih razpoložljivih sredstev, sedaj pa lahko odvedna sredstva nalagajo pri Centralni gospodarski banki v Rovnu ali pa v brezobrestne zakladne nakaznice ukrajinskega komisariata. V zadnjih mesecih pa je nastala tudi večja krajevna potreba po kreditih, predvsem od strani novo naseljenih nemških trgovcev in podjetij. Novo ustanovljenim velikim ukrajinskim javnopravnim družbam pa daje posojila Centralno gospodarska banka v Rovnu.

Gospodarske vesti

— Razširjenje proizvodnje koruze v Letošnja letina koruze v Italiji v splošnem

ameriškega admirala Halseya za šefa pomorskih in letalskih sil na južnozpadnem Pacifiku za znak, da je postal položaj pri Salomonskih otokih za zavezničke kritičen. Sprito neprestanega udejstvovanja Japoncev, s katerimi je bila dosežena zmaga japonskih čet v Guadal Kanaru, so bili Američani prisiljeni koncentrirati svojo mornarico v tem delu Pacifika pod poveljstvom novega admirala, ki mu je bila, kakor pravijo v washingtonskih vojaških in političnih krogih, poverjena zelo odgovorna naloga.

Tokio, 26. okt. s. Komentirajoč spremembe v zavezniškem pomorskem poveljstvu na Pacifiku, izjavljajo japonski mornariški opazovalci, da kaže ta ukrep, da zavezniški nikakor niso zadovoljni s potekom operacij pri Salomonskih otokih. Ameriško nezadovoljstvo zaradi poteka teh operacij se kaže tudi v tem, da ni bil objavljen noben razlog za imenovanje novega admirala. Ob tej priliki navajajo opazovalci sodbno nekega dopisnika »New York Timesa«, ki je po povratku s potovanja po Pacifiku priznal, da sta mornarici Amerike in Avstralije doživeli pri Salomonskih otokih nadaljnji poraz.

Buenos Aires, 27. okt. s. Ameriško mornariško ministrstvo objavlja, da je bila v pomorski bitki pri Salomonskih otokih hudo poškodovana 1 nosilka letal, 1 ameriški rušilec pa je bil potopljen.

Izgube severno-ameriške mornarice

Buenos Aires, 27. okt. s. Celotno število izgub severnoameriške mornarice od vstopa Severne Amerike v vojno znaša okrog 16.000 mož v številu izgube pri Pearl Harborju, 15. seznam žrtev, ki je bil objavljen večerj, navaja 408 imen, med njimi 195 mrtvih, 141 ranjenih in 72 pogrešanih.

Ameriški tisk

proti prikrivanju resnice

Rim, 26. okt. s. »New York Times« strogo obsoja taktiko ameriške vlade o priliki letalskega napada na Tokio, ki je bil izvršen pred nekaj meseci. List vprašuje, zakaj je general Doolittle, ki je vodil tečaj napad, trdil, ko ga je Roosevelt odlikoval, da nobeno ameriško letalo ni bilo izgubljeno. Ta način prikrivanja neprijetnih vesti narodu je zlasti v škodo ameriškim oboroženim silam, ker na ta način izgublja vse zaupanje naroda. Bolje bi bilo objaviti dejstva, preden sovražnik prisili ameriško vlado k priznanju. Najmanj, kar se lahko zahteva, zaključuje list, je to, da ameriška vlada opusti izjave in trditve, ki so brez podlage in gladko izmišljene.

nadpovprečno dobro izpadla, ne samo glede količine, temveč še bolj glede kakovosti. Ker pridelek pšenice pri sedanjem obsegu posejane površine v splošnem zadostuje za prehrano, bodo v posameznih pokrajinah kraljevine po generalnem obdelovalnem načrtu za prihodnje leto razširili predvsem površino, posejano s koruso, in le v manjšem obsegu tudi površino, posejano s pšenico. Znatno povečanje obdelovalne površine je za prihodnje leto predvideno za krompir in za fižol. Pri teh dveh pridelkih dopušča generalni obdelovalni načrt vsako razširjenje, medtem ko je povečanje pridelovalne površine za nekatere druge kmetijske pridelke omejeno.

— Podaljšanje rok za predložitev italijanskih delnic v inozemstvu. Glede na okolnost, da številni inozemski imetniki italijanskih delnic zaradi vojnih razmer niso mogli svojih delnic pravočasno predložiti zaradi zamenjave v imenske delnice po novih predpisih, je finančno ministrstvo rok za zamenjavo, ki je potekel 31. julija, podaljšalo do konca letošnjega leta.

— Letni račun glavnega odbora za obdelovanje barja v Ljubljani za leto 1941 (od 1. aprila do 31. decembra) je razpoložen vsem interesom na vpogled pri načelniku odbora Antonu Keržmancu, posestniku v Bevkah pri Vrhniki in v pisarni glavnega odbora v Ljubljani, Novi trg št. 1, in to ob sobotah od 14. do 15. ure v času od 24. oktobra do 6. novembra t. l.

— Iz hrvatskega gospodarstva. Zagrebška družba »Uljanik«, petrolejska d. d., ki pripada koncernu Prve hrvatske štedionice in izkorišča izvore zemeljskega plina, bo zvišala svojo glavno na 30 milij. kun. Doslej je znašala nominalna glavica 15 milij. kun, od tega je bilo vplačanih 7,5 milij. kun. Družba »Uljanik« je v zvezi z družbo »Metan« d. d. Zagreb, ki je lani ustanovila tvornice za za industrijo barv, in sicer nedaleč od izvorov zemeljskega plina v Bujavici in Kutini, ki jih izkorišča družba »Uljanik«. — Družba Albert, industrijska in trgovinska d. d. v Zagrebu je zvišala svojo glavno od 1 na 15 milijonov kun.

— Omejitev velesejnov v Franciji. Po nedavnem zaključku lyonskega velesejnov je bil v francoskem uradnem listu objavljen zakon o novi ureditvi velesejnov, ki ima namen omejiti te prireditve. V bodoče bosta v Franciji le dva mednarodna velesejnov, poleg treh nacionalnih velesejnov. Za nacionalne velesejnov je določen obseg in način prireditve. V krajih, kjer se prireja mednarodni nacionalni velesejnovi se ne smejo prirediti druge prireditve sejmskega značaja, kakor regionalni ali lokalni sejmi. Značaj velesejnov imajo samo taki sejmi, ki služijo trgovini in prodaji, medtem ko se druge podobne prireditve označujejo kot »salon«. Te dni je bila v Parizu otvorjena razstava obrtnih izdelkov, ki je že spremenila ime v »salon«, medtem ko so prej označevali kot obrtni velesejnov.

— Pomanjkanje kinina v angleških kolonijah. Odzrak so japonske čete zasedle Nizozemsko Indijo, ki je zalagala skoro ves svet s kininovo skorjo, iz katere se izdeluje znano zdravilo proti malariji, je zlasti v angleških kolonijah nastopilo hudo pomanjkanje kinina. Kakor poroča »Frankfurter Zeitung«, je letos v Indiji nastopila epidemija malarije, in sicer zaradi dolgotrajnega deževja in poplavl. Epidemija je zahtevala številne človeške žrtve. Zato se tem bolj občuti pomanjkanje kinina. Indijska oblastva so sicer zatrdjevala, da obstojajo še znatne rezerve kinina, toda razvoj dogodkov je pokazal, da teh rezerv ni ali pa so malenkostne. Nove dobave kininove skorje iz Jave, ki je prej krila 97% svetovne potrebe, pa niso močile. Vrh tega nimajo na razpolago sintetičnih preparatov, kakršne proizvaja Nemčija z velikim uspehom že vrsto let. Kaj pomeni to pomanjkanje kinina za Indijo nam pove angleška statistika, po kateri umrje v Indiji v normalnih letih za malarijo približno 1 milijon ljudi. Navzile zaplembe zaloga kinina v Indiji imajo oblastva na razpolago le majhne količine tega zdravila, medtem ko je pretežni del starih zalog prišel v roke verzišne trgovine. Po uradnem zagotovilu znajo zaloge kinina »nekaj tisoč funtov«, povprečna letna potrošnja Indije same pa znaša 210.000 funtov. Sedaj skušajo v Indiji urediti nasade kininove rastline »chin-chome«, in sicer po ruski metodi, ki omogoča donosnost že v razmeroma kratkem času. Toda za ureditev teh nasadov ni na razpolago dovolj semen. Pomanjkanje kinina pa se ne občuti samo v Indiji, temveč tudi v angleških kolonijah v Afriki in na Bliznjem vzhodu. V Zedinjenih državah označujejo to »kininsko tragedijo« kot dokaz, da je Anglija odgovorela pri izvrševanju svojih kolonialnih nalog. Američani so že ob pričetku vojne na Filipinih mislili na to, da so si zagisurali potrebno količino »chin-chome«.

— Naselitev rumunskih ciganov. Na nedavni seji rumunskega ministrstva sveta je bilo sporočeno, da je zaključena akcija za iselazitev ciganov in za njih naselitev na zasadenem vzhodnem področju. Iselazenci so bili le potujoči cigani brez prave zaposlitve, medtem ko ostanejo cigani s praviim poklicom in deželi. Po ljudskem štetju iz leta 1930 je bilo v Rumuniji 262.000 ciganov. Kdor je prejel potoval skozi Rumunijo, je povsod naletel na cigane, ki so se deloma bavili s krošnjarstvom, izpranjem kotlov, prodajo cvetlic, z vedeževanjem, v glavnem pa z beranjenjem. Cigani, ki so prišli verjetno iz Indije, so še dandanes ostali nomadski narod. Rumunski zgodovinski viri navajajo cigane prikrati že v letu 1322, že takrat pa so bili nezaželeni gostje. Bojari in knezi so v srednjem veku skušali cigane naseliti in tudi pozneje so napravili take poskuse v habsburški monarhiji. Vsi ti poizkusi pa niso uspeli. Zato bo tembol zanimiv poizkus rumunske vlade. Seveda je sedaj ciganom dana poslednja možnost, da opuste nomadsko življenje in da se trajno naselijo.

Stopljena švedska ladja

Stockholm, 26. okt. s. Večerj jutraj je švedska ladja »Valencia« s 1514 tonami zadel v mino in se potopila ob severni obali Sijallana, severno od Cillea. Posadka se je rešila z rešilnimi čolni. Sprejela jo je neka druga švedska ladja, ki je plula v bližini.

SPORT

Ljubljanska moštva
po drugem sestankuV raznih skupinah vodijo po II. kolu Vič,
Ljubljana in Mars

V prav prijetnih vremenskih in sportnih okoliščinah se je v nedeljo zasukalo še drugo kolo v obeh jesenskih nogometnih turnirjih s celotnim sporedom, ki je obsegal dve srečanja med mladino in tri tekme v tekmovalni skupini. Vse tekme so potekle v najlepšem redu in so nudile mnogo živahnega nogometa, ki pa seveda — saj ti nogometaši že precej dolgo niso imeli žoge pod nogami — s tehnične strani še ni zaslužil najboljših ocen. Moštva so v nastopnem delu tudi sestavljena na novo, tako da jih nikakor ne gre meriti po strogem ključu, ki je bil včasih v veljavi za predstavnik najmočnejšega nogometnega središča v naših krajih.

Z upoštevanjem teh opravičil v splošnem moramo za nastop zadnje nedelje priznati najboljšo oceno enajstoričarju Marsu, ki se je razlagal v pravem prvenstvenem stilu in s svojimi starimi rutinerji, kakor so Dohet in Slamič ter še drugi, predvajala za oko prijeten in tudi koristen nogomet. Morda je bilo to tudi precej odvisno od nasprotnika, ki se kljub vsej dobri volji ni mogel zornati in postaviti odločno v bran. Drugi zmagovalec iz te skupine — Depolavoro iz tobačne tovarne — je sicer brez posebnega napora odpravil najšibkejšega partnerja iz konkurence, pri vsem tem pa le ni mogel preprečiti. Ekipa očitno še ni vigrana, pa tudi šibkejši moči je imela na nekaterih mestih, ki jih oboje še treba vežbati in uvajati v mnoge finese te igre.

Iz udeležencev I. skupine je imela Ljubljana svoj poslovilni nastop v tekmi z Mladiko in kaj je bolj naravno, da je ostala zvesta tradiciji in razočarala prav takrat, ko nihče niti v sanjah ni mislil na njen poraz. Sicer pa ni bilo tako! Bil je samo remis, po nešteti zamujeni priložnostih za dosego drugega izida, toda za moštvo, v katerem je bilo toliko imen iz prejšnjih časov, je bil ta nastop samo negativni. Trenutni položaj v tabelah pa je za Ljubljano izredno ugoden in tako je verjetno, da si z nedeljskim spopadom še ni podrl skoraj nobene možnosti za končno zmago v turnirju.

Zaradi preglednosti objavljamo v naslednjem še pregled po tabelah, ki je v obeh turnirjih in po skupinah naslednji:

Turnir A (mladinski)

Vič	2	2	0	4:0	4
Mladika	2	0	0	1:3	2
Dopolav. tob. tov.	2	0	1	2:3	1
Zabjak	2	0	1	0:1	1

Turnir B

I. skupina					
Mars	2	1	1	0:1	3
Dopolav. tob. tov.	2	1	1	0:1	3
Vič	2	1	0	1:6	2
Zabjak	2	0	0	2:0	0

II. skupina

Ljubljana	2	1	1	0:1	3
Mladika	1	0	1	0:1	1
Korotan	1	0	0	1:0	1

Turnir se bo — do finala — končal prihodnjo nedeljo z naslednjimi tekmami:

v turnirju A: Vič-Dopolavoro iz tobačne tovarne in Mladika-Zabjak ter v turnirju B (v I. skupini): Mladika-Korotan in (v II. skupini): Mars-Zabjak in Dopolavoro iz tobačne tovarne-Vič.

Obe finalni tekmi za zasedbo 1. do 4. mesta v turnirju B bosta v nedeljo 8. novembra med zmagovalcem odn. drugoplasiranimi moštvoma iz obeh skupin.

Livorno — odkritje
sezona

Četrta zaporedna zmaga tega moštva, ki vodi z dvema točkama pred državnim prvakom

Četrto kolo v prvenstvenem tekmovalju nogometnih divizij je bilo na sporedu zadnjo nedeljo in spet je bilo oddanih cele kupa točk, ki bodo drugo spomlad — seštetje in razvrščene — odločale o tem, kdo vse spada med najboljša moštva najbolj udomačene sportne panoge v Italiji.

Kakor nobena nedelja, tako tudi poslednja ni minila brez presenečenj, ugodnih in neugodnih, dobrih ali slabih v splošnem ne glede na tisoče neposredno prizadelež. Kdo je pričakoval na primer, da bo Livorno zmagal tudi na vročih tleh v Bergamu? Kdo bi bil stavljal, da bo državni prvak pustil točko v Benetkah? In kdo bi bil Torino v naprej prisodil obe točki v srečanju z Genovo ali prorokoval milanski navijačem, da bosta dve njihovi ekipi »stali brez točke? In tega še več, vse v znamenju ne-

príčkovanjih dogodkov po suhih račnih na papirju. Sicer pa pogledajmo podrobno!

Vicenza, zadnja iz tabele, je gojila nade, da bo vsaj to pot prebila led in si pri Triestini doma priborila prvo letošnje točko. Dobila je obe z izidom 2:1. — Milano je imel tudi nasprotnika doma, in sicer Fiorentino, ki je bila agilna dovolj, da si je napisala krepak rezultat, ki se glasi 3:1 v njeno korist. — Državni prvaki iz Rome kar ne morejo prav do sapa; gostovanje v Benetkah jih je spet stalo pol izkupička po tekmi brez gola (0:0) z Venezio. Zdaj so že za dve točki zaostali. — Torino je imel to pot zelo važno nalogo; močna Genova je sicer gostovala pri njem, toda njegov jesenski start je bil šibek in bali so se zanj Torinci so zmagali s 3:1 in že nadoknadili polovico poti po prvih izidih. — V Genovi je ta dan gostoval torinski Juventus proti Liguriji slabe sreče; za dobljeni gol (0:1) je pustil tamkaj obe točki. — Livorno je še enkrat dokazal, da misli letos dvakrat resno, ne samo na domačem igrišču, temveč prav tako na tujem. To pot je bila na vrsti Atalanta, ki je izgubila z 0:2. — Druga milanska enajstoričarja Ambrosiana se je kazala v Rimu, tudi manj uspešno; z enakim izidom kakor Milano doma (1:3) je prepuščila Lazio obe točki in mu pomagala navzgor po tabeli. — Bologna in Bari sta dosegla najvišji izid dneva, in sicer 4:0 v korist prve; novo pečen udeleženev v tej diviziji je moral že drugič občutiti, kako drage so točke v novem okolju.

Stanje točk v diviziji A je po IV. kolu naslednje: 1) Livorno 8, 2) Roma 6, 3) — 7) Genova, Bologna, Lazio, Ambrosiana, Fiorentina 5, 8) in 9) Torino, Bari 4, 10) — 12) Milano, Triestina, Liguria 3 ter 13) — 16) Juventus, Venezia, Atalanta in Vicenza 2 točki.

V diviziji B

spada med dogodke dneva poraz favorita prvih nedelj in najmlajšega udeleženca Cremonese, ki je moral v IV. kolu spravi svoj prvi poraz na domačem tleh v igri s Spezio in se posloviti od vodstva — hrčkone za vselej. Ostale najtežje pričakovane partije so se končale brez odločitve. Na čelo tabele se je dvignila brez družbe Spezia sama s 7 točkami, za njo pa sameva kot drugi Napoli s 6, za njim pa je že šest drugih, ki so v dosedanjih tekmah nabrali vsega pet pik. Tekma med Savono in Anconitano ni bila odigrana, ostali zidi pa so bili naslednji:

Novara-Napoli 0:0, Pro Patria-Alessandria 1:1, Pisa-Modena 4:0, Pescara-Brescia 1:1, Spezia-Cremonese 3:0, Udinese-Padova 1:1, Siena-Matera 4:0, Palermo-Fanfulla 3:0.

* * *

Iz dolge vrste izidov v diviziji C navedamo samo dva iz skupine A, kateri se znožita za toplejše mesto na soncu naša bližnja

E. I. A. R. — Radio Ljubljana
Parliamo l'italiano

Tu natisnjeno besedilo je samo ključ za vse one, ki sledijo pouku italijanščine po radiu. Italijanske ure so na sporedu ob po-

soseda Pro Gorizia in Flumana. Medtem ko je prva spet beležila dve točki v dobro po zmagi nad Gironom iz Pole z 1:0, se je obratno primerilo Flumani, ki je kot gost Monfalcone izgubila z 0:3. Triestina-Ponziana je igrala remis 2:2 s Trevisom.

* * *

Da bo nogometa še več na kupu, zapišimo tukaj še naslednje:

V Zagrebu so začeli s prvenstvom po novi razporeditvi, ki je takša, da igrajo tudi veliki z majhnimi. Evo, nekaterih prvih izidov: Gradjanski-Ličanin 14:0, Zeleničar-Zet 1:1, Hašk-Redarstveni 3:1 itd.

V prvenstvu Donau-Alpenbanda je bilo zadnjo nedeljo pet tekem, ki so se končale takole: Sportklub-Vienna 3:2, Austria-FAC 3:1, WAC-Admira 3:2, Wacker-FC Wien 2:2 in Rapid-Sturm (Graz) 4:0.

Paberki iz avtomobilizma

Za pridobitev ene tone jekla je treba porabiti dve toni premoga. Te vrste primerjave so še bolj zanimive v naslednjem: Za zgraditev enega oklopnega vozila je treba 100 ton premoga. Za pridobitev ene tone aluminija je treba 18 ton premoga. Za dograditev enega letala je treba sredno potrošiti najmanj 18 ton premoga. Za destilacijo ene tone bencina se potroši 4 tone premoga. Vse te podatke objavlja »Völkischer Beobachter« in vabi: preivalstvo, naj štedi s kurivom, posebno s premogom.

V Španiji so nedavno ustanovili posebno družbo, ki se je lotila načrtov za dograditev nove tovarne, v kateri bi se letno lahko pridobivalo do 2000 ton aluminija. V ostalem nameravajo po Španiji vzeti v delo še več podjetij za to industrijo.

Francoska vlada je razpisala posojilo v iznosu 350 milijonov frankov, ki naj bi se uporabili za nadaljevanje gradbenih del pri transaharski železnici. Dozdej je bilo za izvedbo tega načrta že izdanih okrog 500 milijonov frankov.

Kakor je izjavil angleški delgat za proučevanje transportnih vprašanj najor Eastwood, je treba računati s tem, da bo prevoz blaga z motornimi vozili v Angliji prejel slej popolnoma običaj, če se bo poraba pnevmatik dvigala v sedanjih izmerah.

Nemčija proučuje načrte, po katerih namerava poenotiti tipe raznih strojev v industriji. S tem ukrepom bo Nemčija mnogo pridobila na delovnih močeh, obenem pa bo tudi povečala proizvodnjo.

Po Angliji so začeli voziti avtomobili na parni pogon za dovažanje manjših količin

blaga na dom. Gre za majhna vozila s 5 do 10 konjskimi silami, ki porabijo za 100 km do 17 kg kuriva.

V Argentini so se lotili graditi ceste, in sicer 5000 km državnih in do 200.000 km pokrajinskih. Povrh tega so priprav-

ljeni načrti še za druga cestna dela v dolžini 54.000 km.

Neki portugalski inženjer, Tejes Monteloro, je ojačeval pnevmatike iz plitvine. Kakor pravijo, je za zdaj še pri poskušanjih z njimi.

Pod moskovskim Kremljem

naj bi bili zakopani neizmerni zakladi ruskih carjev

V Moskvi se že skozi več desetletij vzdržuje govorica, da je skrito pod Kremljem podzemno mesto. Tam naj bi bile shranjene velike množice dragocenosti, zlata in srebra iz časov svobodne države Novgoroda, osvojene po Ivanu Groznem pod Kremljem naj bi bili zakopani neizmerni zakladi, dragocena knjižnica Ivana Groznega, krasne slike in zgodovinske relikvije, biseri in drugi dragulji, ki naj bi jih bila polna zakladnica. Zakladi naj bi bili tam po starih ustnih izročilih že od začetka 15. stoletja. Samo Petru Velikemu naj bi se bilo posrečilo vzeti nekaj dragocenosti iz te bogate zakladnice. Ruski zgodovinarji so pa glede zakladov pod Kremljem skeptični. Peter Veliki ni bil mož, ki bi se bil zadovoljil s polovičarstvom. Če bi bil res odkril pod Kremljem zakladnico, bi jo bil pač temeljito izpraznil, saj je rabil za svoje velike načrte mnogo denarja.

Storjenih je bilo že več poskusov, da bi preiskali podzemne hodnike pod Kremljem in ugotovili, koliko je resnice na govoricah o zakladih. Nobene dvoma ni, da so dohodki do tajnih shramb pod Kremljem zavarovani s spretno zasnovanimi zaščitnimi napravami, kakršnih pozna mnogo zlasti Italija iz časov renesance. Saj se ne imenuje prvi kremelski stolp zamen »Tajnik«, kar pomeni »Skritostno mesto«. Kronika iz leta 1700 poroča, da so bili v tem stolpu mnogi skrivni hodniki in podzemni prostori. Pod njimi so našli dolg hodnik, vodeč do debelega zidu. Na obeh straneh so bila železna vrata. Ni se pa posrečilo odkriti njegove tajne.

Ruski zgodovinar Sabelin pripoveduje, da je cerkvenik cerkve sv. Janeza v Kremlju Osipov v decembru 1724 pristojnim oblastem poročal o tajni zakladnici, v kateri naj bi bilo shranjenih mnogo zlatih, polnih dragocenosti. Prosil je oblasti, naj bi mu dovolile te zaklade odkopati. Na vprašanje, od kod ve za nje, je cerkvenik odgovoril, da mu je povedal to sluga velike knežije Sofije, sestre Petra Velikega. Sluga se je pisal Makarov in sam naj bi bil pomagal spraviati zaboje z dragocenostmi v podzemlje. Ni pa hotel povedati, kje je vhod v zakladnico. Knez Prozorovski naj bi se bil s Petrom Velikim večkrat mudil v tajni zakladnici. Cerkovniku Osipovu so dali na razpolago 10 vojakov s podčastnikom. Preiskali so vse rove in hodnike pod Kremljem toda brez uspeha.

Med zasedbo Moskve po Francozih leta 1812, si je baje tudi Napoleon ogledal podzemne rove in hodnike pod Kremljem. O tem pripoveduje vsaj francoski slikar Ley-

Javna zahvala

Zahvaljujem se javno gospe dr. Miri Finkovi, kakor tudi gg. dr. Mrmolji in Malu, ki so me s težko operacijo rešili večletnega trpljenja.

Ljubljana, dne 26. oktobra 1942.

Reboj Milica

C.E.T.R.A.

COMPAGNIA EDIZIONI TEATRO
REGISTRAZIONI AFFINIDružba za posnemanje na plošče
GLEDALSKIH KOMADOV IN SLICNEGA

Il più completo e significativo repertorio di incisioni di musica sinfonica, operistica e da camera, di musica religiosa, di musica operettistica leggera e di genere, di ritmi, canzoni e motivi da film. Dischi per bambini. Dizioni di prosa e poesia. Valigie e tavolini grammofonici. Il più ampio assortimento di accessori fonografici.

Najbolj popolen in pomemben repertor, posnet na plošče, sinfonične, operne, komorne, nabožne in lahke operetne glasbe, kakor tudi druge glasbe, pesmi in napevov iz filmov. Plošče za otroke. Predvajanje v prozi in poeziji. Kovčki in mizice za gramofone. Največja izbira fonografičnega pribora

Produttrice — Proizvodnja

S.A. „C.E.T.R.A.“ — Via Arsenale 17-19 — Torino

P. G. Wodehouse:

PODJETNI SAM

Humorističen roman

Gospodična Lippett je odšla, in čarobni mir je spet zavladal na vrtu. Nekaj minut nato, baš v trenutku, ko je hotela Kaj zadremati, pa se je razlegel po mirnem ozračju močan, hripav glas, ki je prihajal iz prvega nadstropja sosednje hiše. Človek bi bil mislil, da sliši cestnega prodajalca, ki ponuja bruseljsko zelje, ali pa govedarja, ki zbira svojo čredo na peščenih deejskih gojavah.

»Pripomba našega dragega predsednika,« je rjovel ta glas, »me spominja zgodbe, ki je gotovo mnogim izmed vas neznana. Skratka, vrl Irec se je nekega dne odpravil v New York... se pravi, prišel je tja, in ko ga je zaneslo v bližino ladjedelnice... ko je bil tam... ko je bil tam...«

Glas se je utrgal, kakor bi ga zadržnilo. Očitno so pljuča še delovala, a glava je bila odrekla svojo pomoč. Čez nekaj minut se je zagnal z novim sporedom:

»Kajti šola, gospodje, naša ljuba stara šola ima v naših srih mesto... mesto v naših srih... v srih nas vseh... v vseh naših srih... v našem sru, gospodje... mesto, ki ga ne more nič nadomestiti. Šola je, da se tako izrazim, gospod predsednik in vi, gospoda moja... je... je... je obroč, ki spaja pokolenja. Naj nam bo petdeset let, štirideset, trideset ali dvajset let, zmerom se čutimo na isti stop-

nji kakor naši sodobniki. In zakaj? Zato, gospodje, ker smo vsi... ehm... ker smo vsi zajeti v ta obroč, ki objema...«

»Sveta nebesa!« je vsa prevzeta zamrmrala Kay. »In zato, gospod predsednik in vi, gospoda moja,« je govornik znova zagrmel, »zato sem zadovoljen, veseli, ponosen videti in... ehm... poln prekipajočih radosti, ki vidim, koliko se vas vsako leto odzove klicu naše ljube stare šole. Nisem pa baš prevzet...«

Izza vrat kuhinje, ki je bila v pritličju, je pogledala Klara Lippettova z nožem v eni in polovico olupljene čebule v drugi roki. Prestrašeno se je ozrla proti oknu.

»Hej!« je zaklicala.

»Ko že govorim, da sem presenečen,« je v mogočem crescendo nadaljeval govornik, »mi prihaja na misel zgodba, ki utegne biti mnogim izmed vas neznana. Stvar je ta, da je neki Irec...«

Od tistega dne, ko so prednice njenega rodu krepko pomagale možem udrihati po Dancih (ki bi bili morali ostati na Danskem), je bila ženska veja Lippettove rodbine ves čas rodila žene dejanja. Po drugem »Hej!« je njh potomka v dvajsetem stoletju menila, da je pošteno storila vse, kar more opraviti z besedami. Z ljubkim krožnim zamahom desne roke je zalučila svoje pol čebule. In oko tega dekleta je bilo tako mojstrsko nezmojljivo, da je ponižna čebulica kakor meteor zletela skozi odprto okno, na katerem se je v naslednjem trenutku pokozala gornja polovica Willoughbyja Braddocka v samih rokavih in beli ovrtnici. Z desnico se je krepko drgnil po ušesu.

»Kaj ne bi mogli biti nekaj časa tiho?« mu je rekla mlada Lippettova.

Gospod Braddock je strogo pogledal na vrt. Prizor je bil močno podoben glavnemu nastopu v »Romelu in Juliji«.

»Kaj pravite?« je vprašal.

»Pravim, da bodite tiho,« je Klara odgovorila.

»Gospodična Kay se mora nekoliko odpohiti. Kako naj spi, če tako rjovete?«

»Klaron!« je z glovestnim glasom vzkliknil gospod Braddock.

»Klara mi je ime,« je hladno popravilo dekle.

Mladi mož je nekajkrat goltnil, preden je prišel do sapa.

»Zatožim vas... ehm... materi tas zatožim,« ji je kličnil s pritajeno jezo.

Grožnja je bila jalova; da bi mu to pokazala, je Klara porgljivo skomignila z rameni, preden se je zmagoslavno vrnila v kuhinjo. Vedela je, in gospod Braddock je dobro vedel, da ve, da Lippettova mati prav nič topla ne sprejema pripomba na rovaš svoje ljubljene hčerke.

»Dobro, prijatelj,« mu je z občudovanjem rekla Kay. »Čudoviti ste na pogled.«

Prijazni poklon mu je nekoliko pomiril razburjene živce.

»Mislite?« je vprašal z lahnim nasmeškom. Že od stvena med milijoni deklet, in ko bi se mudilih nekaj je bil prepričan, da je Kay edinstvena med milijoni deklet, in ko bi se mu misel na »pravi« zakon ne bila zdela tako strahotno neuporabna, bi jo bil zdavnaj poprosil za roko, že zato, da vidi, kaj se bo zgodilo.

»In vaš govor se mi je zdel izvrsten.«

»Res? Pa sem mislil, da je moj glas pod vsako kritiko.«

»Narobe... Prekrasno zveni,« ga je Kay potolažila.

Obliki, ki so jih bili vsi ti pokloni pregnali, so se znova pokazali na mladeničevem obrazu.

»Čujte, Kay,« je rekel po kratkem premisleku, »zastran Klare si morate nekaj izmisliti. Dekle je povsem nemogoče. Mlade gospode obmetava s čebulami...«

»Nikar se ne meniti za to,« je rekla Kay in s težavo udrla smeh. »Bolje je, da se ne razburjate zaradi nje. Utegnili bi pozabiti svoj slavnostni govor. Koliko časa mislite zabavati poslušalce?«

»Sodim, da kakih deset minut. Sicer je pa deset minut več ko dovolj časa, da me ubijejo.«

»Torej vam ne ostane nič drugega kakor piti šampanjec, en kozarec za drugim.«

»Napijte se. Jaz ne bi gledala na take malenkosti.«

Gospod Braddock je pretehtal stvar z vseh strani.

»Napijem se,« je rekel z odločnim glasom. »To je veličastna misel. Zdaj bo pa menda čas, da grem.«

»Ste vzeli ključ? Da?... Izvrstno. Vsekako skušajte priti še v tem stoletju domov. Klari porečem, naj ne zapahne vrat.«

Ko je mladi človek odšel in je Kay stopila v kuhinjo, je tam našla svojo zvesto dvorjanico, ki je po nastopu iz »Romela in Julije« igrala enako mičen prizor iz »Macbetha«. Globoko se je sklanjala nad kotlom, iz katerega je vrgla vsak trenutek nov ščepac začimbe. Dokaj mršava mačica je sedela na jedilniku in opazovala njeno početje.

Urejuje: Davorin Ravljen — Izdaja za konzorcij »Jutra«: Stanko Virant — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran — Za inseratni del je odgovoren: Ljubomir Volčič — Vsi v Ljubljani